

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ

Ελένη Ασκητοπούλου • Αντώνης Ν. Βγόντζας

ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν

Διαχρονικές αξίες ηθικής και δεοντολογίας
στο έργο του Ιπποκράτη

ΜΝΥΜΙ' Απόλλωνα ἰητρὸν καὶ
Ἀσκληπιόν· καὶ Ὑγίαν καὶ Παιά-
κταν, ἑταίρους πομπῆς καὶ πάσης ἰα-
τρικῆς παιδείας, ὅτι τελέα ποιήσαν
καὶ δυνάμει καὶ κρίσει ἐμμένειν, ὅρκον
τοῖς θεοῖς ἐξυγχαφίῳ πῶδε. ἡγήσα-

σθαι μὲν τὸ διδάσκειν μετὰ τὴν τέχνην αὐτῶν, ἵσα ἡμέ-
τεσι ἐμοῖσι, καὶ βίου κτινώσασθαι καὶ χρῆσθαι χρῆσιν
μετάδοσι ποιήσασθαι. καὶ ἦρος ὁ ὅς ἐαυτοῦ, ἀδελ-
φοῖς ἴσοι ὅτι κρίνειν ἄρρεσι. καὶ διδάξαι τὴν τέχνην αὐ-
τῶν, ἐκ χρῆσιν μαρτυρεῖν, αὐτὸ μισθὸν καὶ ἐξυγχα-
φίης. ἡ δὲ μέλεις τε καὶ ἀκροῖος, καὶ τῆς λοιπῆς ἀ-
πάσης μαθησίου, μετάδοσι ποιήσασθαι ὑποῖσι τε ἐμοῖσι,
καὶ τοῖσι τῶν ἐμῶν διδάξαντος. καὶ μαθηταῖσι συγχερα-
μῆναι τε, καὶ ὀρκιστέοις νόμοις ἡγεῖσθαι. ἄλλω δὲ σὺ δὲ
ἡ διατήμασι τε χρῆσθαι, ἐπὶ ὠφελείῃ καὶ μὴ πᾶσι
δυνάμει καὶ κρίσει ἐμμένειν. ὅτι πολλοὶ δὲ καὶ ἀδίκῃ ἐρ-
χῆν. εὐδωσὶ δὲ σὺ δὲ φάρμακον σὺ δὲ αἰσθητὸν, ἡ-
γῆσαι. σὺ δὲ ὀφειλόμενον ἐξομολογεῖν τοῖς θεοῖς.
ὅτι σὺ γὰρ καὶ πᾶσι φάρμακα δόσαι. ἀλλὰ δὲ
σὺ δὲ ἀδικεῖν βίῃ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων
καὶ τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀνθρώποις.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΕΑΠ

Ελένη Ασκητοπούλου • Αντώνης
Ν. Βγόντζας

ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν

Διαχρονικές αξίες ηθικής και
δεοντολογίας στο έργο του
Ιπποκράτη

Επιμέλεια - διόρθωση: Γιάννης
Βογιατζής

Εκδόσεις ΕΑΠ
Απρίλιος 2021

ISBN: 978-618-5497-08-8
σελίδες: 320 | τιμή: 13,50 €

Το έργο αυτό επιχειρεί να τεκμηριώσει μια σειρά βασικών ζητημάτων ιατρικής ηθικής και δεοντολογίας που αποτελούν την κληρονομιά του Ιπποκράτη στην ιατρική της Δύσης.

Τον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ., ο Ιπποκράτης και η Ιατρική Σχολή της Κω διαχώρισαν την αιτιολογία των νόσων από τη δεισιδαιμονία, τη θεϊκή προέλευση και τις φιλοσοφικές υποθέσεις. Έτσι, άνοιξαν τον δρόμο για την ανάπτυξη της ιατρικής ως ορθολογικής επιστήμης. Για πρώτη φορά, η *Ιπποκρατική Συλλογή* και ειδικά ο *Ιπποκρατικός Όρκος* διατύπωσαν υψηλές ηθικές και δεοντολογικές αξίες στην ιατρική πρακτική, εισάγοντας τις διαχρονικές αρχές της *ωφελιμότητας*, της *μη-βλαπτικότητας*, της *εμπιστευτικότητας* και της *δικαιοσύνης*. Στον 20ό αιώνα, οι εντυπωσιακές εξελίξεις στην ιατρική οδήγησαν στην αμφισβήτηση και κριτική των ιπποκρατικών αξιών. Ο Όρκος επικρίθηκε ως ξεπερασμένος με το σκεπτικό ότι δεν καλύπτει σύγχρονα ζητήματα

ιατρικής ηθικής και προωθεί τον ιατρικό πατερναλισμό σε βάρος της αυτονομίας των ασθενών. Ο Ιπποκράτης δεν θα μπορούσε να προβλέψει τα σύγχρονα ζητήματα βιοηθικής. Τα ιπποκρατικά ιδανικά είναι διαχρονικά και αμετάβλητα, αλλά οι κανόνες που τα εκφράζουν χρειάζονται συνεχή επανεκτίμηση και ενίσχυση. Ο Όρκος ήταν προφορική υπόσχεση τιμής του γιατρού προς τον ασθενή ότι ενεργεί προς όφελός του και αποφεύγει τη βλάβη και όχι κοινωνικό συμβόλαιο μεταξύ γιατρών και κοινωνίας. Το ιπποκρατικό αξίωμα «ὠφελέειν ἢ μὴ βλάπτειν» είναι καθήκον, υποχρέωση και θεμελιώδης αρχή με αιώσιο αντίκτυπο. Το ανθρωπιστικό ιπποκρατικό πνεύμα οφείλει να εμπνέει τον σύγχρονο γιατρό στην καθημερινή πρακτική του.

Η **Ελένη Ασκητοπούλου** είναι Ομότιμος Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Κρήτης. Υπηρέτησε σε σημαντικές θέσεις ευθύνης στην Ελλάδα και το εξωτερικό στην Αναισθησιολογία και Επείγουσα Ιατρική. Έχει πλούσιο εκπαιδευτικό και συγγραφικό έργο στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει τιμηθεί με ακαδημαϊκές διακρίσεις.

Ο **Αντώνης Ν. Βγόντζας** άσκησε τη δικηγορία (1971-2019) και υπήρξε συνήγορος σε δίκες που σημάδεψαν την πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου. Διατέλεσε επιστημονικός συνεργάτης (1976-2014) του Τομέα Ποινικών Επιστημών της Νομικής Σχολής του ΕΚΠΑ και Νομικός Σύμβουλος και Διευθυντής του Νομικού Γραφείου του Ανδρέα Παπανδρέου ως Πρωθυπουργού (1993-1996). Υπήρξε Πρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Ιατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας (2003/04) και ο βασικός συντάκτης του σχεδίου νόμου για τον σύγχρονο «Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας».

Οι **ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ** ιδρύθηκαν το 2018 από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, με στόχο την έκδοση και προώθηση βιβλίων υψηλού επιπέδου επιστημονικού και ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος. Τα έργα μας, μεταφράσεις έγκριτων ξένων τίτλων αλλά και Ελλήνων πανεπιστημιακών και νέων ερευνητών, απευθύνονται σε φοιτητές, πανεπιστημιακούς, ερευνητές και στο ευρύ αναγνωστικό κοινό που ενδιαφέρεται για τους σύγχρονους προβληματισμούς σε θέματα επιστημονικού και κοινωνικού ενδιαφέροντος.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Δήμητρα Αθανασοπούλου | d.athana@houp.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ

Χαριλάου Τρικούπη 6 -10

Αθήνα, 10679

(Εμπ. Κέντρο Atrium. 1ος Όροφος)

T: 210 0080973